

Starozgodovinski pomenki.

BELINO. AVG. SAC.

Na Cigulni blizu Celovca. Eichorn Beitr. Thl. I. str. 56.

APOLLINI. BELENO. AVG. IN. HON. itd.

V Ogleji. (Gruter Inscr. stran 36. n. 2.)

Razložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«

Luč in topota ste nar veči dobrotnici človeka; zato so ljudstva naj starejših časov skazovalo luči božjo čast. In iz tega razloga najdemo sabejske življe v vseh starodavnih basnih, pa v parzičkem in slavenskem basnoslovju imajo ti življi svoje središče. Změna luči s temo se je zdela peltenemu človeku (Siunnenmenschen) v njegovi domišlii kakor borba dvojih nasprotnih bitij.

V parzičkem basnoslovju najdemo Ormuzda kakor naj višji načelnika luči, Ahrimana pa, kakor nasprotnega načelnika teme. Slaveni so za načelnika luči imeli Bel boga, Belina, za načelnika teme pa Černoboga, Čerta, Čarta. (*Monumenta Introboc.* stran 62.).

Kakor parzički Ormuzd ima svoje Izede pod seboj, tako slovenski Belin svojega Jutroboga, Marovita, Jarovita, Serovita itd., kateri so poedinim zastopniki nar višjega lučjega načela. (*M. Frenc. Dissert. de Idolis Slav.* 81, *Eckhard. Monum. Introboc. Helmold.*) Od noričkega Belboga, Belina govorí več gerških in latinskih pisateljev, kakor: Ausoni¹⁾ (v *Profess.* V. 9. X. 20.), Capitolin²⁾ (v *Maximin.* 22.), Tertullian (*Apologet.* 24. in *ad nationes.* II. cap. 8.) in Herodian³⁾ (Lib. VIII. stran 377.).

Nas slovenski Belin je mogel dozdaj ne samo pri nemških, temuč tudi pri nekaterih slovenskih zgodovinovljevih za keltiško božanstvo veljati. Tako je med Nemci posebno Muhar „Belina“ za celtiškega Boga oglasil, in rekel, da je bil Bog železnih noričkih rud (*Gesch. der Steierm.* I. 175.) In zato niso samo Muhar, temuč tudi drugi nemški učeni si prizadevali njegovo ime izpeljavati iz celtiške besede „balain“, kar po Leibnici (*Specim. Gloss. Cett. int. Oper. Tom. V.* 110. *Edit. Genev.*) pomeni: železo, jeklo.

Al ta ne derži in ne bo deržala. Da bi se Belin imelo izpeljati iz „balain“, bi ga gotovo pisatelji imenovali Balainus. Tako pa ga pri gerških in latinskih pisateljih ne najdemo; ampak Belin, Bellenus, Bellinus se piše. Dalje podere mnenje Muharovo in njegovih priverženikov pristavek Herodianov, kateri naravnost pravi, da je Belin bil spodobni gerškolatinskemu solnčnemu Bogu „Apollonu“. In temu „Apollonu“ je Belbog s priimenom Svetovit tudi zares spodobni bil po svojih lastovitnostih, ker je, kakor Apollo, tudi v rokah imel lók in tul (*Köcher*): „In sinistra fascem sagittarum habebat (*Papanek 170.*)“ Muhar sicer piše na omenjenem mestu, stran 176, da se v francoskih pokrajnah Gascogni in Dauphinei, tedaj v nekdanji domovini Celtogalov, dosti spomenikov bogu Belu posveče-

¹⁾ Ausoni je živel do leta 379. po Krist. roj.

²⁾ Capitolin je živel za cesarjama Dioklecianom in Konstantinom.

³⁾ Herodian je pisal dogodivščino od leta 180—238. po Krist. rojstvu. Učeni Wolf postavi leto njegove smrti okoli leta 240 po Krist. rojstvu. Mi hočemo tukaj samo besede Herodianove navesti, kjer pripoveduje, da je Belin bil časten od Karnov v Akvileji (Ogleji). Besede njegove se glasijo takole: »Caeterum nonnulla quoque oracula ferebantur patrii cuiusdam numinis (*τον ἐπιχωριού θεόν*) victoram promittentia. Belinum vocant indigenae, magna eum religione colunt. (*Βελινθε καλοντι τοντον, σεβοντι τε ὑπερφυῶς.*) Apollinem interpretantes. (*Ἀπολλονα σίναι εθελοντες.*)“ Pis.

nih najde, al izvirnika in porožtva za svoj izrek ne na vodi. Dvomimo zlo o resnici njegovih besed, in mislimo, da je to od Muharja postavljeno strašilo, odvračevati slovenske zgodovinoslovece od temeljnih preiskovanj. Kolikor je nam basnoslovje celtogalsko znano, nismo še dozdaj nikjer, ne med rimskimi napisi ne v bukvah tega zapadka boga Belina našli. Je najti na nekterih galijskih pri Cominges na južnem Francoskem najdenih oltarskih kamnih ime nekega božanstva Abellio, ali dvomim iz temeljnih razlogov, da je to božanstvo národnó Celtohalov bilo, ker se v kretanskopamfilskem basnoslovju tudi najde ime božanstva „Abellius“ (Dr. Vollmer 6.) Muhar je iz Belina napravil enkrat solnčnega boga (*Altröm. Norikum* II. 24.) pozneje pa boga noričkih železnih rud. Da je Belin bil solnčni bog, podoben Apollonu, terdi očitno Herodian. To tudi poterdi Juli Capiton Maximin (*stran 146. Na svetlo dal Salmas. Paris 1620* ⁴⁾). — Da Belin ni bilo celtiško božanstvo, priča tudi ta okoljšina, ker se njegov spomenik tudi na zemlji Ambidravov najde, katerih slovensko národnost smo mi v spisu „o Ambidravih“ menda zadosti terdno dokazali. Nemoremo zapopasti, zakaj da niso dozdajni zgodovinarji, kteri so o Noriku in Panonii pisali, bolje se ogledovali po celtiškem basnoslovju. Celiški solnčni bog se je imenoval Grannawr (*Vollmer stran 568.*), in mi smo zares tri spomenike njemu posvečene našli, pa ne v Noriku, v Panonii ali pa v Resii in Vinidelici, ampak enega v Rimu, kjer je bilo hranišče vsih božanstev od Rimljjanov premaganih narodov, druzega pa v vesi Lauingen, rodnem mestu Alberta Velikega, in v gradu Phinigiacum ⁵⁾, kjer napisi tudi imajo rimske tolmačenje pristavljeno in sicer se glasijo takole: APOLLINI GRANNO, DEI APOLLINIS GRANNI, APOLLINI GRANNO. M. Ulpius Secundus T. Leg. III. Italic. cum signo argenteo V. S. L. L. M. (Glej: *Inscriptiones sacrosanctae Vetustatis. Ingolstadii in aedibus P. Apiani 1534, pag. CCCCXVI. in CCCCXXIX.*) Ker je solnce pri vseh narodih občeljubljeno božanstvo bilo, je zares čudno: zakaj se noben spomenek celtiškega solnčnega boga Granna v Noriku ne najde. Ko bi Noričani Celi bili, bi gotovo jezer imen po Grannu na kamnih stalo. Mi pa nismo tako srečni bili le enega najti, Belicius, Belinus, Beleucus, Belina, Belicina, Belia pa stoji skoro na vsakem kamnu, kakor tudi polatinčenih Albanov, Candidav, Albinov je sila dosti. Grannawr pomeni v celtiškem jeziku „dol go las ast“ in imena Grannus nikjer ne najdemo kakor v napisih Hispanie, Galie in Germanie. Tudi smo že omenili, da severni Slaveni Svetovita, kar nič druzega ni, kakor priime boga svetlobe in luči, Belina—svetega viteza čez temo — so le vsikdar posvetovali preje, preden so kaj važnega spočeli. (Glej: *Scriptor. rerum germ.* stran 510.).

(Dalje sledi.)

Ozir v stare čase.

Pad Carigrada 29. majnika 1453.

(Dalje.)

Ozrimo se še na mestno zidovje in razne razdeljene vojake, ki so ga branili.

Ker je bilo naj več prizadetje Turkov, pri vratih sv. Romana mesto napasti, torej tu začnemo in se

⁴⁾ Quum frustra obsideret Aquileam Maximinus, legatos in eandem urbem misit. Quibus populus pene consenserat, nisi Menophilos cum collega restisset, dicens: etiam Deum Bolenum per aruspices spopondisse, Maximum esse vincendum. Unde etiam postea milites jactasse dicuntur, Apollinem contra se pugnasse, nec — Maximini aut sed Deorum fuisse victoram.

⁵⁾ Obe vesi ležite gor od Augsburga že na zemlji nekdanjih Celov. P.s.

Starozgodovinski pomenki.

BELINO. AVG. SAC.

Na Cigulni blizu Celorca. Eichorn Beitr. Thl. I. str. 56.

APOLLINI. BELENO. AVG. IN. HON. itd.

V Ogleji. (Gruter Inscript. stran 36. n. 2.)

Rasložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«
(Dalje.)

Dalje vprašam zgodovinarje: ali niste premislili, da nikdar, o času Herodianovem pa že celo ne (170—240 po Krist. roj.), od Celtopalov v deželi Karnov ni bilo ne sluga ne duha? Boji¹⁾ niso nikdar okoli Ogleja prebivali, ravno tako ne Tauriščani²⁾; Skordiščani³⁾ so stanovali med dolnjo Dravo, Savo in Dunajem kraj Morave in po gori Mons Skardus. Tudi Ombronov⁴⁾ nikče ne isče v primorji slovenskem, Gotine ali Kotine⁵⁾. Tacit (Germ. cap. 43.) postavlja za Markomani; Bastarni in Peukini⁶⁾ so kraj Dnestra in v gorah sedmograških živeli, drugih celtopalov pa dogodivščina ne pozna takraj Rajna in Alp. Od Belina pa Herodian piše, da se so o njegovem času Karni (indigenae) ga pobožno častili.

Celtomanske pisatelje vprašam dalje: kako je to, da se na noričkih in panonskih kamnih nobeno lastno ime po kakšnem celtopalskem bogu, in zakaj se noben spomenik v čast kakšnega celtopalskega boga postavljen ne najde?

Caesar (de bello gall. VI. 17.) omeni več celtopalskih božanstev, ali on je vse po gerškem in latinskom basnoslovju prekrožil. Neki učeni so se trudili (glej: Memoires de la Société des Antiquaires, Th. I. pag. 110.) najdenje gerških in rimskih bogov v Galii tako si razložiti, da so jih morebiti Gali iz Grecie in Italie se povernivši seboj prinesli. Ali to je krivo mnenje. Caesar, kateri je Gale težko težko premagal, je bil prebrisane politike in je začel z vsimi močmi slobodoljubivi narod gališki porimizirati. To je Rimljani povsod storil in tudi v Noriku in Panoniji najdemo narodne bogove v latinsko prestavljene kakor Tertula, boga tert v Vitumna, Belina v Apolona, in našo indoslavensko Apio v Izido itd.

Ti od Caesara imenovani gališki bogovi so brez dvombe tudi v latinsko basnoslovje prekroženi. Caesar, kateri si je prizadeval rimsko moč povišati na nar veči stopnjo, je hudo ravnal s premaganimi narodi in od njega premaganemu noričkemu in panonskemu Slovencu še je ostalo njegovo ime za pomen Caesarja, kakor severnoslavenskim narodom ime ajihovega premagavca Karla za pomen kralja.

Resnično je moje terdenje, zakaj v dogodivščini slavenske državne sostave, ktera je pri vseh bila zmira ljudovladna, zastonj išemo tega imena, kakor tudi v slavenskem jeziku zastonj korenike besed cesar in kralj. Beseda car je prisla iz semitičkega jezika po Skitih, Sarmatih in Tartarih v slavenski jezik, (primeri Nebukadnecar, Baltazar itd.)

Pa da Celtomane do jasnega prepričam, da Noričani in Panonci nikdar niso bili Kelti, jim iz Lukana

(Lucani Phars. I. 444.) navodim troje imen celtiških narvijsih božanstev, neimre: Teutates, Esus, in Tarantis. O pomenu teh imen pa jih sporočim na Barthove pretresovanja (stran 69—81.) Ti bogovi so bili v galiskem bogocastju najvišji, Teutates enaki rimskemu Merkuru, Esus Marti in Tarantis Jovi. Ne-pozabljivi prezgodaj umerli Englez Murraj v svojem premalo poznanem delu (*History of the European languages, Edinburg 1823. I. 41. II. 20. 89. 122*) tako resnično pové: »da Kelti, Teutoni in Slaveni lastnih imen rek niso nikdar po svoji volji izmisliši«, »da imena europejskih rek so iz besed, ktere pomenijo in izrazujejo: tekanje, gibanje, valanje, idenje, lazenje, dretje itd. nastale«, primeri: Drava od „derem“, Sava od „sujem“, Bistrica od „bistri“ itd., da so lastnosti in deli trupla in duha podloga osebnih imen«, primeri: Bottia, Cocceus, Riturnaria, Amurio = Vulvia, Coxius, Podicitius Cucullus, Nigellio, Prsabina = (Brzavina) Caelerina itd. — »da so imena narodov in poedinih oseb nastale po imenih božanstev«, primeri: Bellinus, Bellicius, Albinus, Candidus, Verinus, Verus, Apricius, Veranus, Aries, Gavius, Peculiaris, Turonus, Martialis, Diadimianus, Velesianus, Dio Victor itd. na rimske slovenskih kamnih v Noriku in Panoniji, kakor tudi imena rimskega rodovin Jovinianus po Jovi, Martialis po Marti, Junius po Junoni, Plutarchus po Plutoni, Apollodorus po Apolloni itd., — »da so imena narodov tudi nastale po legi krajev, rek, gor, luž, polj itd., primeri: Lehi — Polaki, Ambidravi — Podravljanji, Colapiani — Pokupjani; ali imena nemških narodov: Brukteri od Brook, to je, Sumpf, Marsi od Marsch, to je, Niederung, Hamavi (Chamavi) od nizozemske besede Ham, to je, Wald, Waldbewohner, Markomani, to je, Markmanen, Gränzbewohner, Gränzmäander itd. (Glej: *Alte Geographie von Ludw. Georgii II. Abth. I. Heft, pag. 188—195.*)

(Konec sledi.)

Ozír v stare čase.

Pad Carigrada 29. majnika 1453.

(Dalje.)

V drugo zapoje petelin 29. maja 1453, na dan sv. Teodozie, in boj se prične, pa takrat ga ni veliki top naznani. Da bi Greke vtrudili, poše Mohamed, ko se pervi zor zaznava, novince svoje armade v boj; jedro pa za naskok priderži. Od občih strani so se ju naško bili; Turkov je več padlo od Grekov.

Ko se dan naredi, se je vidilo celo mesto obdano od dolge verige, vojaški krik se je do nebes razlegal, vsi topovi so bili na enkrat začgani, in na enkrat se je pričel naskok na suhem in v luki.

Dvē uri je terpel boj, brez da bi bili Turki kaj opravili. Sultan je vojake zdaj prijazno opominjal in zdaj jim žugal z železnim kijem. Kamni so leteli s turnov na naskakovajoče in jih pobijali; gerški ogenj je v morje ferčal in pod vodo gorel; lestvice so se na lestvah lomile, krogle na kroglah drobile, černi oblak smodnika je mesto in sonce pokrival. Cesar je na konju sedel in svoje opominjal z besedo in djanjem.

Sedaj rani krogla Giustiniani-a; on prosi cesarja, da bi mu dovolil na barko stopiti in rano obvezati. Cesar ga opomina, male rane ne porajati; Giustiniani pa ni ubogal. »Kam? kam?« ga vpraša cesar. Tje — odgovoril Giustiniani — kjer sam Bog Turkom pot odpira, in hiti v Galato, pozabivši pridobljene slave in prihodnjega zaničevanja.

Ta prigoda Greke silno ostraši in jim vso serčnost vzame. Sagonos-paša, ki je to dobro vidil, svojim Ju-

¹⁾ O Bojih glej: Strabo VII. Caesar bell gall. I. c. 28. VII. c. 9., Tacit. germ. 28. 42.

²⁾ Od Tauriscanov govorijo: Strabo I. IV., Polyb. lib. II. c. 28. 30.

³⁾ O Skordiščanih beri: Strabo V. VII. Justin I. XXXII. c. 3., Appian Illyr. c. 3.

⁴⁾ O Ombronih glej: Livi I. XXXIV. 46.

⁵⁾ O Gotinih pise izverstvo Dieffenbach II. 217—218.

⁶⁾ Zavoljo narodnosti Bastarnov še je borba med učenimi. Dio Cassi jih ima za Trake (XXXIV. 73.), Appian za Gete (Exc. Peiresc. 562.), Livi za Galle (XLIV. c. 26. 29.).

gnoji in sadike po tem veliko hitrejši in čverstejši rasejo.

Gnojnica je tedaj v tem enaka drugim pripomočkom, ki se zoper zemeljne bolhe svetjejo, da rast sadik pospeši in da naglo odrasejo naj nevarniši dôbi; zraven tega pa ima še to dobro, da bolhe pokonča.

Da jih pa res pokončá, se vsak lahko prepriča. Če, kakor smo rekli, varno poškropí na vertu gredo, kjer je zelje, salata ali kaj tacega vsajenega, kar je včasih vse živo bolh, bo vidil, da v malo urah ne bo ne ene bolhe več, v dvéh dnéh pa so sadike veliko močnejše in veči.

Starozgodovinski pomenki.

BELINO. AVG. SAC.

Na Cigulni blizo Celorcea. Eichorn Beitr. Thl. I. str. 56.

APOLLINI. BELENO. AVG. IN. HON. itd.

V Ogleji. (Gruter Inscript. stran 36. n. 2.)

Razložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«
(Konec.)

Posebno so stari Indianci na važnost imena gledali. Wiese (II. S. 367. 395.) piše: „Kakošno ime se ima otroku dati, je pri Hindih veliko važna reč. Izvolijo večidel ime kakšnega boga ali kakšne boginje. Da se je otroku ime kakšnega boga dalo, je po mislih Hindov velika zasluga. Včasih dajejo otrokom tudi imena cvetlic ali dreves, na priliko: limbara, rože, palme itd.“ V Menutovih postavah (*Gesetze Menus IX. 12, 13*) stoji: „Mladeneč naj si vzame za ženo deklico, ktere podoba je brez madeža, ktere ime je prijetno, hod ljubeznijv, kakor hod flaminga ali mladega slona, ktere lasje in zobje so čedni in truplo polno sladkosti.“

Ravno to skerbljivost v imenih najdemo pri severnih Slavjanih; omenim le imen Bogoslav, Vilomir, Radoslav, Jaroslav, Bogomil, Bogohval, Radegost, ktera so bila občinska in vsa iz častja božjega prejeta. Tudi druga mila in sladka imena je dajal Slaven svojim otrokom, primeri imena: Lepa, Lepon (na rimskih kamnih po Gorenškem Venonius), Draga, Dragomira (na rimskih kamnih polatinčena Gracilla), po drevesih in cvetju: Jela, Jelica, Dub, Dubna (ime DVBNA se na rimskih kamnih pogosto najde; glej: *Muhars Gesch. d. St. I. 428*), Ruža, Kwětoš, Květava, Cvetko, ktera imena so na rimskih kamnih vsa v Florus, Florianus polatinčena itd.

Če so gori navedene besede učenega Murraya resnične, in da so, priča zgodovino- in jezikoslovje in vsakdanja skušnja, zakaj se tedaj na noriških in panonskih kamnih nobeno ime „Tartanius“, „Eus“ ali „Esius“, „Teutatius“ ali „Teutatus“ ne najde?

Poslednjic je vprašam zgodovinoslovce: ali niso premislili, da okoli Ogleja nikdar niso Celti prebivali, razun edine naselbine, od ktere Livi piše *). Pa to naselbino je slavenski živelj poslovenul v teku časov. Ta naselbina je storila, da so slovenski Japidi postali zmešan národ (Mischlingsvölk), od kterih klasiki pišejo, da so celtogalsko oružje nosili in se tetovirali (malali). Ti celtgalski značaj je še dnešnji den v stanovnikih Krasa najti, in vredno bi bilo, da bi kakšen domoredec to reč dobro pretuhtal. Kelti tedaj niso pervi sta-

novniki okrog Ogleja bili, ker so se še le v letu 186 pred Krist. tam naseleli, mi pa že slavenske Panonce ob Herodotovem času v Primorju najdemo.

Če pa Keltomanski pisatelji niso s takšnimi dokazi zadovoljni in hočejo vse s telesnimi očmi viditi, naj jim tudi to bo dovoljeno. Ali, ker predrago pride k časopisu slike (podobšine) prilagati, jih moramo v knjižnice sporočiti in prositi: naj v bukvah „Mémoires de l' Académie celtique Th. I., stran 176 itd.“ pogledajo obraze celtiških božanstev, in nošo starih Celtev z dolgimi hlačami (braccae), in naj z unim prispolobijo obraze noriških in panonskih božanstev v indoslavenskih Avatarih, in stare Noričane in Panonce v platenih bregušah, kakor jih štajarski Šavničari še dnešnji den nosijo, v Muharovi dogodivščini Štajarski zv. I., in prepičan sim, da jim prek učenega čela bo hladna smertnosna sraga se razlila, ktera jim bo nesrečno Celtomano za večne čase iz glave stirala.

Tudi častitega gospoda tajnika Krajskega zgodovinskega društva lepo prosimo: naj nas ne ima za Sarmate. (Glej: *Mittheilungen des hist. Vereins in Krain. VII. Jahrg. stran 85*). Rajnemu Linhartu kaj takšnega radi odpustimo, ker on je živel o času, v katerem je kritičko zgodovinoslovje še v zibelni ležalo, — al zdaj smo že dalje prišli, kakor sta vse hvale scer vredna Valvazor in Linhart bila. Ker se visoko učeni Šafařík ni sramoval svojega nekdašnjega krivega mnenja, da so bili Sarmati tudi slovensko pleme po znanih Ovidievh besedah: „Una manus nobis vulnus opemque fera“ pred celim učenim svetom opozvati, tako tudi mislimo, da nam gosp. tajnik krajskega zgodovinskega društva naše opazke ne bode za zlo vzel, in mi verjel, da tudi mene pri zgodovinskih preiskovanjih ne vodi samo narodni čut in ljubezen do Slovencev, temuč iškrena želja do luči in resnice priti. Jaz imam pred seboj močno protivno terdnjavu in sim dozdaj edini bojovnik proti silni vojski; zna tedaj lahko biti, da marsikatera pušica čez svoj cilj zleti, ali mislim, da sim razun luhkih pušic tudi terdne Ariete nastavil, ktermin se protivna terdujava ne bo dolgo več deržati mogla.

Zanašam se na pripomoč slavenskih učenih mož in vsih resničoljubivih zgodovinoslovcev, naj si bodo kakšnega koli jezika, zakaj zgodovinoslovec ne smé poznati nobene národne stranke, ampak mora z železnim piskom pisati le resnico. Elina ta je vodilo in pravilo moje.

Mnenje Šafařika o zgodovinskih spisih Terstenjakovih.

Zanímivo bode našim bravcem zvediti, kako preslavni g. Šafařík, kterega beseda je o tacih zadevah važna in veljavna, sodi o zgodovinskih preiskavah, ktere visokoučeni g. prof. Terstenjak v „Novicah“ svetu razoveda. Gosp. profesor je prejel unidan od g. Šafařika pismo, in na našo prošnjo: naj nam dovoli letó natisniti, nam je prijazno privolil natis, ktereča statitim bravcem v sledečem podamo. Takole se glasi:

„Visokočastiti gospod! Z veseljem poterdim prejem Vaših zgodovinskih spisov o starih Slovencih, ki mi jih Vi in gosp. vrednik „Novic“ blagovoljno pošljata. Iskreno se Vam zahvalujem za ti dragoceni dar. Saj veste, da tudi jez v svojih slavenskih starožitnostih (1837) naj starejši nam znane stanovavce med deželami beneskega zatoka in tatranskih górov za Slavene naznani; al zoper to mnenje so se vzdignili nekteri zgodovinostovci, sosebno nemški, in poslednjic tudi gosp. Wietersheim v svoji knjigi: „Vorgeschichte deutscher Nation, Leipzig 1852“. Vendar me ti možje s svojimi dokazi niso prepričali, da bi odstopil od svojega mnenja. Za tolikanj več me veseli, da tako vredni preiskovavci, kakor ste

*) Eodem anno (urbis conditae 566, a. Ch. 186) Galli transalpini transgressi in Venetiam sine populatione aut bello haud procul inde, ubi nunc Aquileja est, locum oppido condendo ceperunt. (Livius Lib. XXXIX. c. 23.)